

Пещеры

A permi Karsztológiai és Szeleológiai Intézet gondozásában megjelent a Pescseri (Bartlangok) c. kiadványsorozat 1966. évi, sorrendben a 6. kötete.

A több tucat tudományos dolgozat, beszámoló és közlemény között tallózva, a következők ragadták meg figyelmünket:

Makszimovics G. A.—Belyukov G. V.: Sóképződmények bányákban. — A szerzők ismertetik az urali sóbányákból származó sósztalaktitok kémiai és egyéb vizsgálati eredményeit. A sókiválások általában háromféle módon képződhetnek: kondenzációs vizekből, elsődleges és stagnáló sóoldatokból.

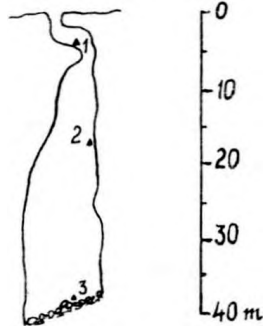
A *kondenzációs oldatokból* általában kúpformájú, 2–3 cm átmérőjű és 20–25 cm hosszú sztalaktitok képződnek. Érdekes, hogy az ilyen sósztalaktitok növekedése a kalcitcseppkövekhez képest igen gyors: 0,1–0,2 mm óránként, 0,01–0,005 l/perc vizutánpótlás esetén. Az üregekbe *elsődlegesen beszivárgó* sós oldatokból származó képződmények ritkábbak és kisebbek. A *stagnáló* sós oldatokból sóoolitok (barlangi gyöngyök) is keletkezhetnek, átmérőjük pár millimétertől 3 cm-ig; a sztalaktitok eredeti formái virághoz vagy korallhoz hasonlítanak. A kondenzációs sztalaktitok — időszakos, szezonális jelenségek és szoros kapcsolatban állnak az üregek mikroklímájának változásával.

Ugyancsak a sóképződményekkel foglalkozik *Makszimovics G. A., Belyukov G. V. és Golubev B. M.*: Föld alatti tavak sóképződményei c. cikke is.

A permi körzet barlangjaiban található jégfelhalmozódások kémiai vizsgálatáról olvashatunk *Makszimovics G. A.—Panarina G. N.* cikkében. A Kunguri-jégbarlangból származó mintákban Mn, Ti, Cu, Sr, Al és Fe elemeket mutattak ki.

Az igen termékeny *Makszimovics G. A.* professzor *Bikov V. N.*-nel együttműködve fényképekkel illusztrált tanulmányt írt a karsztos üregekben másodlagosan kivált kalcit mélységbeni akkumulációjáról.

Dorofjev E. P. a Kunguri-jégbarlang gipszkristályáival és kalcitlemezeivel kapcsolatos laboratóriumi vizsgálatait ismerteti.

Sutov Ju. I.: A krimi karsztaknak levegőjének vizsgálata. A szerző a 40 m mély Bezdonnajazsomboly adatait közli (Agarmis-hegy), amelynek függőleges szelvényét — a mérőpontok bejelölésével — bemutatjuk. A cikkben a következő táblázatot találjuk:

Mélység m	Mintavétel időpontja	Százalékos tartalom			
		CH ₄	N	CO ₂	O ₂
5	1964. IX. 12.	0,20	80,00	2,40	17,40
15	1964. IX. 12.	0,26	80,89	4,00	14,85
40	1964. IX. 12.	0,43	81,47	3,20	14,90
5	1965. I. 2.	nincs	79,20	0,50	20,30
20	1965. I. 2.	nincs	78,60	0,50	20,90
40	1965. I. 2.	nincs	79,10	0,50	20,40

A zsomboly levegőjének széndioxid tartalma télen 17-szer, nyáron 80–130-szor magasabb, mint a felszíni levegő. A nyári időszak magas CO₂ értéke a szerves anyagok fokozottabb bomlási folyamatával függ össze.

Iljuchin V. V.—Pedanov J. E.: Viszonylagos magasság meghatározása barlangban. A szerzők praktikus tanácsokkal, képletekkel szolgálnak a barlangban aneroiddal magasságmérést végzők számára.

B. D.

50 évvel ezelőtt....

A *Barlangkutató* című, „évenként négyszer megjelenő folyóirat” 1913. évi számait böngészem. A megfakult, sárguló lapok a századeleji magyar barlangkutatók sok értékes dolgozatát tartalmazzák. A tudományos értekezéseket különféle hírek, közlemények egészítik ki. Ezek között olvastam a következőt:

„*Tájékoztató az Aggteleki Baradla-barlangról*

A barlang három vasúti állomásról közelíthető meg, és pedig: 1. Budapest, Miskolcz, Kassa és a Magas-Tátra felől Szinről, 2. Gömör felől Tornaljáról és 3. a Magas-Tátra felől Dobsinán át Pelsőczről. A barlang bejáratai mindhárom állomásról kocsin másfél óra alatt érhetők el. Kocsidíj 4–5 személy után 10 korona. A barlangnak két bejárata van: Aggteleken és Jósmafőn. Az aggteleki bejáratnál szállás és ellátás is kapható.

Látogatási idő: az aggteleki bejáratnál délelőtt 11 és este 7 órakor; a jósmafői bejáratnál délelőtt 10 és este 7,5 órakor. Belépő díj: személyenként 3 korona, melyben a világítás (*2 db gyertya*) is bennfoglaltatik. A magnéziumfényvel való világítás külön fizetendő. Ha a hivatalosan megállapított látogatási időkben csak egy látogató jelentkezik, a vezető akkor is tartozik vezetni, ilyen esetben azonban két belépőjegy váltandó. A hivatalos látogatási időkön kívül a barlang megtekintése csakis előzetes bejelentés és csoportonként 5 korona vezetődíj fizetése mellett engedtetik. Tanintézetek, hivatalos kirándulásaik alkalmával — amennyiben ezt előzetesen bejelentik — személyenként 1 korona belépődíjat fizetnek.

Mindkét bejáratnál indítvány és panaszkönyv áll a közönség rendelkezésére.”

(*Barlangkutató*, 1913. I. kötet, 185–186. o. *Móricz J. dr.*) B. D.